

SEKTÖREL KÜRESEL GELİŞMELER BÜLTENİ

16-30 KASIM 2021

İngiliz İhracat Kredi Kuruluşu Türkiye'nin En Büyük Güneş Enerjisi Santralini Finanse Edecek

İngiltere'nin ihracat kredi kuruluşu UK Export Finance (UKEF) yaptığı açıklamada, Türkiye'nin en büyük güneş enerjisi tesisini inşa etmeye yardımcı olmak için bugüne kadarki en büyük güneş enerjisi projesi garantisıyla 217 milyon £ (291,04 milyon \$) değerinde hükümet desteği sağlayacağını söyledi.

Türkiye'nin Kalyon Enerji'nin 1.35 GW'lık Karapınar güneş enerjisi projesi, 2022'nin sonlarında tamamlandığında yaklaşık iki milyon Türk hanesine temiz elektrik sağlayacak.

Türkiye ile İngiltere Arasındaki STA Yeni Sektörleri İçerecek Şekilde Müzakere Edilecek

İngiltere ile Türkiye'nin ticari ilişkileri hız kesmeden devam ederken, iki ülke arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması'nın (STA) gelecek 2 yılda daha fazla sektörü içerecek şekilde müzakere edilmesi planlanıyor.

İngiltere, Brexit sonrası yaşanabilecek ticari kayıpların önüne geçmek amacıyla ilk olarak 24 Aralık 2020'de AB ile ikinci olarak önemli ticaret partneri Türkiye ile 29 Aralık 2020'de Serbest Ticaret Anlaşması (STA) imzaladı.

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, Türkiye'nin İngiltere'ye ihracatı ocak-eylül döneminde

geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 28,2 artarak yaklaşık 9,7 milyar dolara ulaşırken, bu ülkeden gerçekleştirilen ithalat söz konusu dönemde yüzde 4,5 yükselerek 4,2 milyar dolar oldu.

Türk Konseyi'ne Üye Ülkeler Arasındaki Gümrük İşlemleri Standartlaştırılacak

Türk Dili Konuşan Ülkeler İş Birliği Konseyi Ekonomi- Ticaret Bakanları toplantısına katılan Bakanlar tarafından, bölge içerisindeki ve sınır ötesi ticaretin geliştirilmesi yoluyla Türkçe konuşan ülkeler arasındaki ticaret hacmini artırmaya yönelik önlemler desteklendi. Türk Konseyi

üyeleri ülkeler arasında tercihli ve serbest ticaret rejimlerinin oluşturulması, düzenleyici ve yasal çerçevenin iyileştirilmesi, gümrük prosedürlerinin standartlaştırılması ve mevcut tarife ve tarife dışı engellerin kaldırılması konularında da görüş birliğine varıldı.

İngiltere'deki İşletmelerin Yarısı Brexit Sonrası AB İle Ticareti Azalttı veya Durdurdu

Yeni bir ankete göre, AB ile Brexit öncesi ticaret yapan İngiliz işletmelerin neredeyse yarısı blokla daha az ticaret yapıyor veya ticaret yapmayı tamamen durdurdu.

Kanal 4 tarafından yaptırılan bir Yönetim Enstitüsü araştırması, AB ile ticaret yapan İngiliz işletmelerinin yüzde 16'sının

"Brexit nedeniyle AB operasyonlarının bir kısmını veya tamamını zaten tek pazarın içine taşımaya karar verdiğini" gösterdi.

İngiltere'nin AB ile Brexit sonrası ticaret anlaşması, her iki yönde de mallar üzerinde herhangi bir tarife olmamasını sağladı ancak uzun vadede ithalatçılar ve ihracatçılar için daha fazla bürokrasi olacak.

Güney Afrika ve Hindistan, DTÖ'de Küresel E-Ticaretin Kapsayıcı Gelişimi İçin Çağrıda Bulundu

Hindistan ve Güney Afrika, COVID-19 salgını sırasında "kötüleşen" zengin ve fakir arasındaki dijital uçurumu kapatmak için teknoloji transferi de dahil olmak üzere küresel e-ticaretin kapsayıcı gelişimini ve önlemleri ortaklaşa arama kararı aldılar. Her iki ülke de geçtiğimiz günlerde konuyla ilgili olarak Dünya

Ticaret Örgütü'ne (WTO) ortak bir başvuruda bulundu.

Ortak belge, gelişmekte olan ülkelerin veri egemenliğine ilişkin yasalar çıkarma ve ticari rekabet gücünü canlandırmak için politikalarını ve mali alanlarını koruma ihtiyacının altını çizdi. Hareket, Amerika Birleşik Devletleri, Japonya, Singapur ve Avustralya da dahil olmak üzere bir grup ülkenin e-ticaretle ilgili çok taraflı müzakereleri ele alacağı 12. DTÖ Bakanlar Konferansı'ndan (MC12) haftalar önce geldi.

Çin'in Elektrikli Binek Araç (EV) Pazar Payı Üçe Katlanarak %19'a Çıktı

Dünyanın otomobil pazarına ev sahipliği yapan Çin, elektrikli araç satış ve üretiminde de dünya lideri konumunda yer alıyor. Yeni veriler, bunun yakın zamanda değişmek üzere olmadığını gösteriyor.

China Daily, Çin Binek Araçlar Birliği rakamlarına atıfta bulunarak, elektrikli araç teslimatlarının Ekim ayında %141 artarak 320.000 adede yükseldiğini söyledi. Geçen ay

ülkede satılan her 100 binek otomobilin yaklaşık 19'u, plug-in hibritler de dahil olmak üzere elektrikli araçtı. Gazeteye göre, Ekim ayındaki EV payı 2020'de yalnızca %5,8 seviyesindeydi. Yılın ilk 10 ayında, yeni enerjili araç teslimatları yıllık %191,9 artışla 2,14 milyon adede ve %13 pazar payına ulaştı.

COP26'daki BM Dünya Liderleri Zirvesinden En İyi Çıkarımlar

BM İklim Konferansı'nın (COP26) ilk iki gününde, "Dünya Liderleri Zirvesi" sırasında 100'den fazla üst düzey duyuru ve konuşma yer aldı. Dünya liderlerinin bir araya gelmesinden hemen önce Roma'da düzenlenen G20 Zirvesi gerçekleşti.

G20 ülkeleri bu on yılda ulusal iklim eylemini güçlendirmenin önemini kabul etti ve gerektiğinde 2030 emisyon azaltma hedeflerini yeniden gözden geçirme ve daha da geliştirme taahhüdünde bulundu. COP26'daki müzakerecilerin, Paris Anlaşması'nın 1,5 derece C (2,7 derece F) sıcaklık hedefini ulaşılabilir tutmak için önümüzdeki birkaç yıl içinde büyük emisyonların 2030 hedeflerini daha da güçlendireceği konusunda anlaşmaya varmaları önem arz ediyor.

Üst Düzey Üretici Uyardı, Bisiklet Tedarik Kesintisi Daha Da Kötüleşiyor

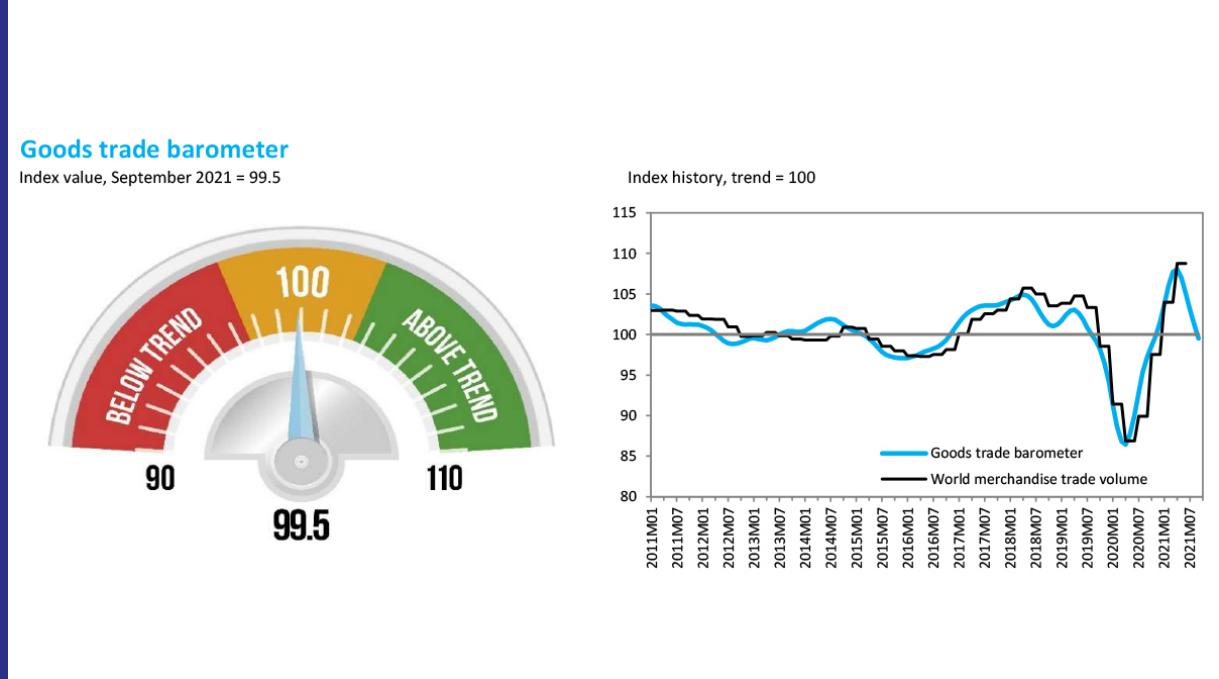

Pandemiden bu yana bisiklet endüstrisini alt üst eden tedarik zincirlerindeki aksama derinleşiyor.

Klipssiz pedalları, karbon kadroları ve tüm spor bisikletleri üreten bir Fransız şirketi olan Look Cycle'in CEO'su Federico Musi, yurt dışından

satın aldığı parçaların teslimat sürelerinin uzamaya devam ettiğini söyledi.

Mal Barometresi, Kritik Sektörlerdeki Aksaklıklar Nedeniyle Ticaret Büyümesinin Yavaşladığını Gösteriyor

DTÖ'nün 15 Kasım'da yayınlanan en son Mal Ticareti Barometresi'ne göre, COVID-19 pandemisinin ilk şokundan keskin bir şekilde geri dönmesinin ardından, küresel mal ticareti yavaşlıyor ve kritik sektörlerdeki üretim ve arz kesintileri büyümeyi yavaşlatıp ithalat talebini soğutuyor. Ağustos ayında yayınlanan bir önceki barometrede 110,4'lük rekor okumanın ardından 99,5 seviyesi geldi. Yılın ilk yarısında artan ithalat talebinden kaynaklanan liman tıkanması, otomobil ve yarı iletkenler gibi geniş çapta ticareti yapılan malların üretiminin kesintiye uğraması dahil olmak üzere son arz şokları barometrenin düşüşüne katkıda bulundu.

Barometreyi daha da ağırlaştıran, düşen ihracat siparişlerinin gösterdiği gibi, ticareti yapılan mallara olan talebin de gevşediği görülüyor.

Barometrenin tüm bileşen endeksleri son dönemde düşerek küresel mal ticaretinde büyük bir ivme kaybını yansıtıyordu. En sert düşüş, yarı iletken kıtlığının dünya çapında araç üretimini engellemesi nedeniyle trendin altına düşen otomotiv ürünleri endeksinde (85.9) görüldü. Bu eksiklik, trendin üstünden trende düşen elektronik bileşenler endeksine (99.6) de yansıdı. İhracat siparişleri (97.8), konteyner nakliyesi (100.3) ve hammadde (100.0) endeksleri de son trendlerine yakın bir seviyeye döndü. Sadece hava taşımacılığı endeksi (106.1), nakliyeciler okyanus taşımacılığı için ikame aradıkları için eğilimin kesin olarak üzerinde kaldı.

İsrail ve BAE Serbest Ticaret Anlaşması Görüşmelerine Başladı

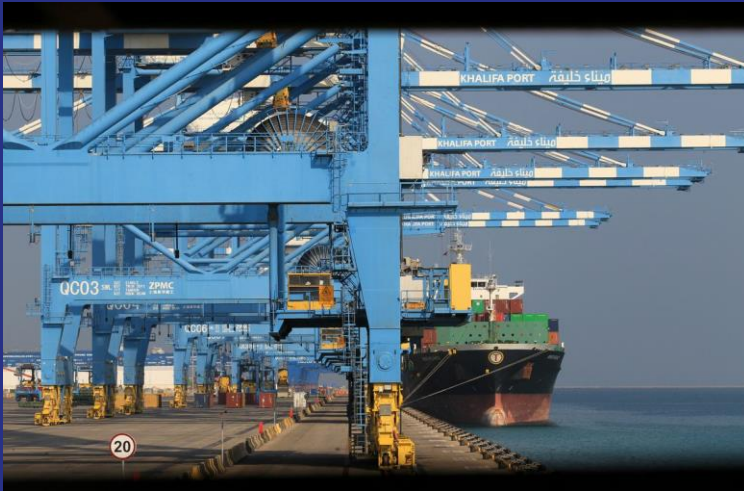

İsrail Ekonomi ve Sanayi Bakanı Orna Barbivai ve Emirlik'teki meslektaşı Abdulla bin Touq Al Mari, iki ülke aralarındaki ticareti önemli ölçüde güçlendirecek bir anlaşma için görüşmeler başlatmak üzere bir araya geldi.

Eylül 2020'de İsrail ile BAE arasındaki ilişkileri normalleştiren Abraham Anlaşmaları imzalandığından beri, iki ülke arasındaki ticaret önemli ölçüde arttı.

İkisi ülke arasındaki ticaret 2020'de 125 milyon dolar iken, 2021'in ilk yedi ayında bu rakam yaklaşık 500 milyon dolara ulaştı. Dış Ticaret İdaresi, bu rakamların hızlı bir şekilde büyümeye devam edebileceğini ve çok daha yüksek seviyelere ulaşabileceğini öngörüyor.

BAE'nin Hindistan ve Endonezya Serbest Ticaret Görüşmeleri

Körfez ülkesi Birleşik Arap Emirlikleri'nin Ticaret Bakanı, İsrail ile görüşmelere başladıktan sonra yaptığı açıklamada, Birleşik Arap Emirlikleri ile Hindistan ve Endonezya arasındaki serbest ticaret görüşmelerinin iyi ilerleme kaydettiğini söyledi.

BAE Eylül ayında, pandemiden kurtulma çabasının bir parçası olarak ve Suudi Arabistan ile artan ekonomik rekabet karşısında Hindistan, İngiltere, Güney Kore, Etiyopya, Endonezya, İsrail, Kenya ve Türkiye olmak üzere sekiz ülke ile ekonomik anlaşmalar arayacağını duyurmuştu.

ASEAN, Kanada ile Serbest Ticaret Müzakerelerini Başlattı

ASEAN ekonomisine 39,4 milyar ABD Doları ekleyecek bir anlaşmaya yol açabilecek serbest ticaret görüşmeleri Kanada ile başladı.

Brunei ve Kanada'nın eş başkanlığında gerçekleştirilen sanal toplantının ardından bakanlar, tedarik zincirlerini çeşitlendirmeye, ticareti ve yatırımı artırmaya ve Kanada ile ASEAN'ın açık pazarlar ve kurallara yönelik ortak taahhüdünü güçlendirmeye yardımcı olacak bir serbest ticaret anlaşması potansiyelini vurgulayan ortak bir bildiri yayınladılar. Bakanlar ayrıca yetkilileri, müzakereleri mümkün olan en kısa sürede ilerletmek için bir çalışma planı geliştirmekle de görevlendirdiler. Bu, Kuzey Amerika ile Güneydoğu Asya ülkelerine 38 milyonluk bir pazara erişim sağlayan ilk ASEAN STA'sı olacak.

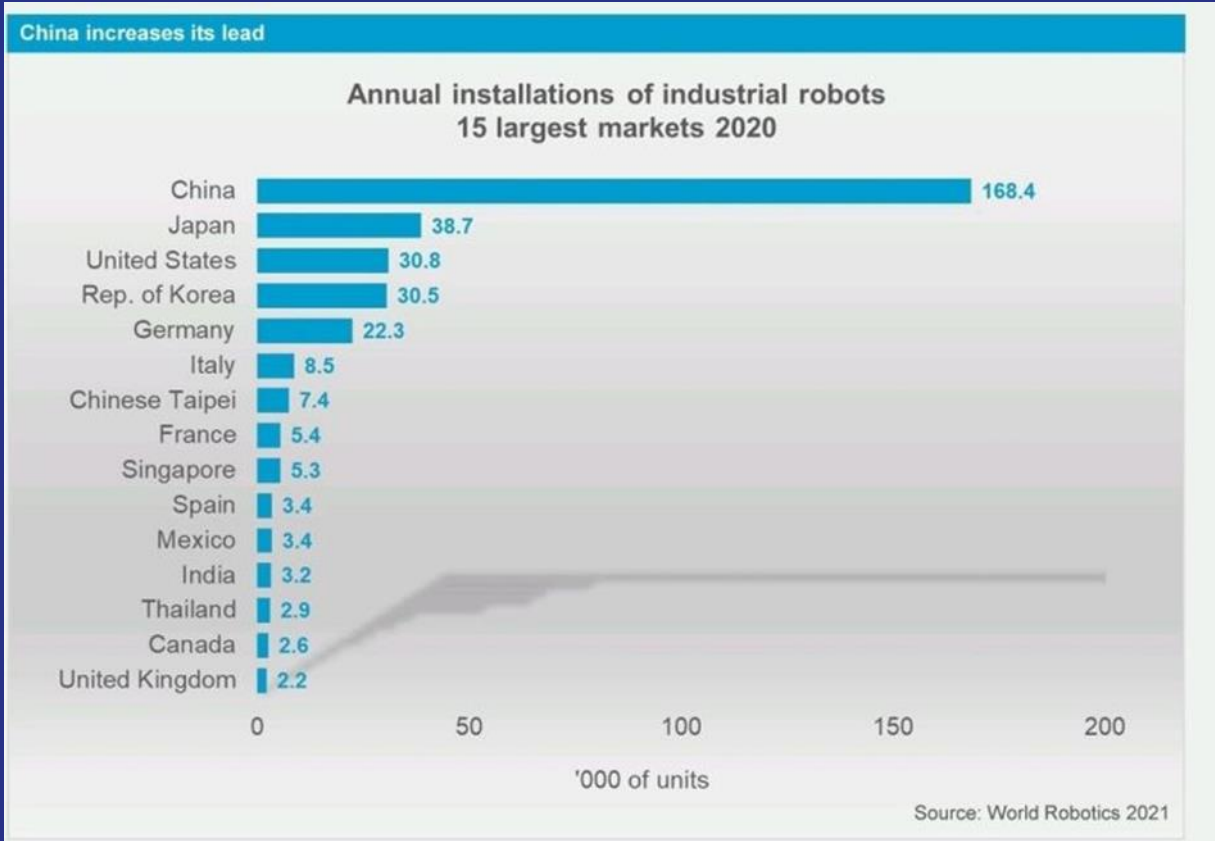
AB Milletvekilleri Big Tech'i Hedef Alan Kurallar Üzerinde Anlaştı

AB Parlamentosu'ndaki büyük partiler, büyük teknoloji şirketlerinin rekabete aykırı davranışlarına düzenleme ve denetim getirmeyi hedefleyen yasa tasarısının tüm büyük teknoloji şirketlerini hedeflemesini öngördüler. Buna göre, en az 80 milyar Euro piyasa değeri olan ve en az bir internet servisi, online arama gibi hizmetler sunan şirketler Dijital Piyasalar Yasası'nın kapsamında olacak.

2020'de Sanayi Robotu Kapasitesini En Çok Arttıran 15 Ülke

Yüksek Navlun Oranları Ekonomik Toparlanmaya Gölge Düşürdü

UNCTAD'ın 18 Kasım'da yayınlanan Deniz Taşımacılığı İncelemesi 2021'e göre, küresel ekonominin toparlanması, önümüzdeki aylarda devam etmesi muhtemel olan yüksek navlun oranları tarafından tehdit ediliyor.

UNCTAD'ın analizi, konteyner navlun oranlarındaki mevcut artışın devam etmesi halinde, küresel ithalat fiyat seviyelerini %11 ve tüketici fiyat seviyelerini şimdi ile 2023 arasında %1,5 oranında artırabileceğini gösteriyor.

UNCTAD Genel Sekreteri Rebeca Grynspan, "Navlun oranlarındaki mevcut artışın ticaret üzerinde derin bir etkisi olacak ve özellikle gelişmekte olan ülkelerde, deniz taşımacılığı operasyonları normale dönene kadar sosyoekonomik iyileşmeyi baltalayacak." dedi.

JPMorgan, Küresel Çip Kıtlığının 2022'ye Sürükleneceğini Söylüyor- Ancak İki Parlak Nokta Var

JPMorgan'ın üst düzey bir yarı iletken analisti CNBC'ye verdiği demeçte, küresel çip kıtlığının 2022'ye kadar sürmesinin beklendiğini ancak durumun yıl ortasından itibaren daha fazla çip tedarik edilebilir hale geldikçe iyileşeceğini belirtti.

ABD yatırım bankası, yatırımcılara yarı iletken alanında- küresel olarak üst düzey bilgi işlem ve Çin'deki daha az gelişmiş teknolojiler gibi alanlarda- daha uzun vadeli eğilimleri takip etmelerini tavsiye ediyor.

Çipler için devam eden bir arz sıkıntısı, otomobillerden tüketici aletlerine, kişisel bilgisayarlara ve akıllı telefonlara kadar birçok endüstride üretime zarar verdi. Bazı analistler ve yatırımcılar, kıtlığın 2023'e kadar sürmesini bekliyor.

Uluslararası Finans Enstitüsü'nden Enflasyon Değerlendirmesi

IIF, küresel çapta enflasyonda yaşanan yükselişe ilişkin yeni bir rapor yayımladı. Enflasyonunun, artan gıda ve enerji fiyatları, küreselleşmenin tersine dönmesi ve tedarik zincirindeki aksamaların etkisiyle yükselişte olduğu belirtilen raporda, "Tedarik zinciri darboğazları ile yüksek enerji fiyatları direnç gösterebilir,

bu da 2022'de daha yüksek enflasyona yol açabilir" değerlendirmesinde bulunuldu. Raporda, tedarik zinciri aksamalarıyla ilgili darboğazların beklenenden daha kalıcı görüldüğü için enflasyonun "geçici" olduğu argümanının giderek daha az ikna edici hale geldiği kaydedildi.

Enstitünün raporunda, küresel çapta Tüketici Fiyat Endeksi'nde (TÜFE) yaşanan son artışların devam eden büyük çaplı parasal gevşemeden kaynaklandığı ifade edildi. Çıktı açıklarının daraldığına işaret edilen raporda, bunun arzın talepteki hızlı toparlanmaya yetişme mücadelesiyle bazı gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerde bu durumun 2022'de pozitif dönebileceği aktarıldı.

Portekiz'de Kömürden Üretim Yapan Son Termik Santral Kapatıldı

Portekiz’de kömürden elektrik üreten son tesis PEGO da üretimini bu ay içinde sonlandırdı. Portekiz karbon emisyonunun %4’ünden sorumlu olan PEGO tesisini, bu yıl ocak ayında kapatılan SINES tesisinden sonra kapatılarak yenilenebilir enerji kaynaklarından faydalanılacağı bilgisini paylaştı. Halihazırda ülkede

elektrik tüketiminin neredeyse %40’ı yenilenebilir enerjiden sağlanmaktadır. PEGO termik santralının 2008 ile 2019 yılları arasında yıllık ortalama sera gazı emisyonu 4,7 milyon ton olarak açıklanmış olup; bu kapatmayla birlikte ülkede iklim değişikliğine neden olan sera gazı emisyonları açısından en kirletici yakıt kömürden elektrik üretimi Portekiz'de artık tamamen son buldu.

Sırbistan'da "Yabancı Yatırımcılar Konseyi" Tarafından "White Book" Yayınlandı

Sırbistan’da 23 farklı sektörde 120’nin üzerinde önemli yabancı yatırımcının üyesi olduğu “Yabancı Yatırımcılar Konseyi” (Foreign Investors Council-FIC) tarafından 2003 yılından bu yana, ülkedeki iş ortamına ilişkin kapsamlı bir değerlendirme niteliği taşıyan ve iş ortamının iyileştirilmesine yönelik tavsiyeleri içeren “White Book” yayımlandı. “White Book” ile Sırbistan’ın AB ekonomisine entegrasyonun teşviki amaçlanmakta. Bu çerçevede, son olarak

yayımlanan “White Book 2021”de FIC tarafından geçen yıl sunulan toplam 319 tavsiyenin %67’sinde herhangi bir ilerleme kaydedilemediği, %25’inde belirli bir ilerleme yaşandığı ve %8’inde ise önemli iyileştirme sağlandığı ifade edildi. Dokuz öncelikli başlık arasında en düşük puanı 1 puan ile “işgücü piyasası düzenlemeleri” aldı. Söz konusu başlık altında sadece yabancı istihdamı konusunda bir miktar ilerleme görüldüğü kaydedildi. “White Book 2021” de ise gelecek sene için 54 alanda toplam 346 öneride bulunuldu.

Singapur ve Avustralya Yeşil Ekonomi Anlaşması

Singapur ve Avustralya arasında karbon emisyonlarını düşürmek, yeşil ve sürdürülebilir ekonomiye geçişi hızlandırmak üzere Yeşil Ekonomi Anlaşması (GEA) geliştirilmesinin kararlaştırıldığı duyuruldu. Bu anlaşma ile yatırım ve ticaretin işletmeler üzerindeki

düzenleyici yüklerin azaltılması ile desteklenmesi ve kolaylaştırılması, çevresel ürünlerin ve hizmetlerin ticaretinde tarife dışı engellerin kaldırılması ve düşük emisyonlu yeşil teknoloji algısının hızlandırılması hedeflenmektedir.

Kırgızistan'da Dış Ticaret Bilgi Portalı Kullanıma Açıldı

Kırgız Cumhuriyeti Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı, AB UNCTAD, ITC, AB destekleri ile Dış Ticaret Bilgi Portalı kullanıma açıldı. **info.trade.kg** bilgi portalında, ticari şirketleri açısından ihracat ve ithalat işlemlerinde yapılması gereken adımlar açıklandı.

Portalda dış ticaret işlemlerine yönelik kamu kontrol ve denetim organlarından alınması veya ibraz edilmesi gereken izin belgeleri, sertifika, lisans belge ve formları yer almakta. Ayrıca, portalda ticari şirketler tarafından dış ticaret işlemleri kapsamında ödemeleri gereken harç ve ödemeler belirtilmekte. Söz konusu portal, DTÖ Ticaretin Kolaylaştırılması Hakkında Anlaşmanın gerçekleştirilmesi amacıyla hazırlandı.

Özbekistan, Birleşik Krallık'ın Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GSP EF) Gelişmiş Çerçevesine Katılan İlk Ülke Oldu

25 Ekim 2021'de, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti'nin resmi internet sitesinde, Uluslararası Ticaretten Sorumlu Devlet Bakanı'nın, Özbekistan Cumhuriyeti'ne Birleşik Krallık'ın Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi'ni verme kararına ilişkin bir bildirimini yayınladı.

Özbekistan Cumhuriyeti Yatırım ve Dış Ticaret Bakanlığı, Özbekistan'daki İngiliz Büyükelçiliği, yerli ve yabancı medya temsilcileri ve blog yazarlarının katılımıyla başkentte düzenlenen bir basın toplantısında duyuruldu. Karar, Özbekistan tarafından bu yıl Nisan ayında yapılan başvurunun değerlendirilmesinin sonuçlarına dayanıyor.

Atık Sevkiyatlarına İlişkin AB Revizyonları Geri Dönüşüm Sektörünü Dolaylı Olarak Etkileyecek

Avrupa Komisyonu, atıkların sınır ötesi taşınmasına ilişkin kuralları içeren atık sevkiyatlarına ilişkin AB kurallarında taslak revizyonlar yayınladı. Değişiklikler imzalandıktan iki yıl sonra yürürlüğe girecek. Düzenlemenin amaçları, çevre korumasını iyileştirmek, insan sağlığına yönelik riskleri azaltmak ve daha fazla yasal netlik oluşturmak ve ticarete uyumlaştırmayı sürdürmek.

sektor@tim.org.tr